

מונחים חדשים בעברית

מונחים חדשים במדע המדינה

אָנוּשָׁנוּת (הומניזם); אָנוּשָׁתְנוּת (הומניטריות)
 גַּנְזָר (צנזור); גַּנְזָרוּת (צנזורה)
 הוּנְתָנוּת (קפיטליזם)
 כְּשָׂרוּר (לגיטימציה); הַכְּסָלָה (דה-לגיטימציה)
 לוּפְתָנוּת (טוטליטריות)
 מוּלְדָתְנוּת (פטריוטיזם)
 מְלֵהִיגוּת (דמוגיה)
 מַסְכָּם (קונסנזוס)
 שְׁלוּמְנוּת (פציפיזם)

חס מהתנור!

האקדמיה ללשון העברית

בישיבת המליאה האחרונה של האקדמיה ללשון העברית, שהייתה בכ"ט באייר תשפ"ב, 30 במאי 2022 (ישיבה שעו), אושרו שתי רשימות מונחים ששקדו עליהן ועדות מינוח מקצועיות ייעודיות לאורך תקופה ארוכה. כמו כן התקבלו כמה החלטות בדקדוק.

הוועדה למונחי מדע המדינה הכינה רשימה של כ-250 מונחים, ובהם חידושים רבים. הינה מבחר מן החידושים: אָנוּשָׁנוּת (הומניזם), גַּנְזָר (צנזור), נְאוּם הַתְּשָׁה (פיליבסטר), מְלֵהִיגוּת (דמוגיה), שְׁלוּמְנוּת (פציפיזם), מוּלְדָתְנוּת (פטריוטיזם), מַסְכָּם (קונסנזוס).

הרשימה החדשה של מונחי מדע המדינה

להודעה המלאה על החלטות מליאת האקדמיה

מונחים חדשים בעברית

**מונחים חדשים
בבריאות הציבור**

אֵי-תְסָמִינִי (א-סימפטומטי)
 מַחְלָה מִתְמַשְׁכֶּת (מחלה כרונית)
 חֲסִינּוּת קְהִלְתִּית עֲקִיפָה (לצד חֲסִינּוּת עֵדָר)
 עֵלוּם נְתוּנִים מְזֵהִים, עֵלוּם (במקום 'התממה')
 שְׁמִנּוּת (obesity)
 לְבִדּוּת (solitude)

חס מהתנור!

האקדמיה ללשון העברית

בישיבת המליאה האחרונה אושרה רשימה של כ-300 מונחים שהכינה הוועדה למונחי בריאות הציבור. במונחים החדשים: תְסָמִינִי (סימפטומטי) כנגד אֵי-תְסָמִינִי (א-סימפטומטי); שְׁמִנּוּת (obesity); לְבִדּוּת (solitude); מַחְלָה מִתְמַשְׁכֶּת (מחלה כרונית), חֲסִינּוּת קְהִלְתִּית עֲקִיפָה (לצד חֲסִינּוּת עֵדָר).

בתחום הדקדוק אישרה מליאת האקדמיה את הניקוד בשורוק של הסיימת יֹס במילים שאולות בהתאם להגייה הרווחת ולא דווקא לפי התייעוד בספרות חז"ל. כך ינוקדו המילים אוקיינוס, אפטרופוס, קולמוס, בולמוס, תרמוס (בעברית שִׁמְרָחִים) בשורוק בסופן. הצורות המקבילות בסיימת יֹס כמוֹבן עוֹדֵן תקניות.

הרשימה החדשה של מונחי בריאות הציבור

עמינדב דיקמן זכרו לברכה

"השפה העברית היא הדת שלי. כשמדובר בעברית אני איש דתי ממש. אני חרוץ ביחס אליה, ועניו, ומלא להט."

האקדמיה ללשון העברית אבלה על מותו של פרופ' עמינדב דיקמן, חבר האקדמיה ללשון העברית, חוקר הספרות העברית ומתרגם נודע.

פרופ' דיקמן נבחר לחבר יועץ של האקדמיה בשנת תשס"ג (2003) ולחבר מלא בשנת תשס"ח (2008). הוא היה חבר הוועדה למונחי ספרות של האקדמיה, ונשא הרצאות בימי עיון של האקדמיה.

לפרופ' עמינדב דיקמן הוענק פרס ראש הממשלה על שם אליעזר בן־יהודה ללשון העברית לשנת תשע"ב, והוא היה חתן פרס טשרניחובסקי לתרגום לשנת תשע"ב.

פרסום לזכרו

גאוה עברית

המילה **גאוה** נהגית בשלוש תנועות a: גָּאוּה (ולא "גָּאוּה"), בדיוק כמו המילה אֶהְבֶּה. מילים נוספות במשקל זה: וְעֵדָה (ולא "וְעֵדָה"), טַעֲנָה (ולא "טַעֲנָה"), לְהִקָּה (ולא "לְהִקָּה").

צורות הרבים של המילים האלה הן בשווא ובקמץ: וְעֵדוֹת, טַעֲנוֹת, לְהִקָּוֹת, ולפיכך הרוצה לרבות את המילה גאוה יאמר גָּאוֹוֹת (אבל אֶהְבֹּוֹת בחטף פתח בגלל האל"ף). ההגייה המשובשת "גָּאוּה" הנשמעת יותר ויותר בימינו מושפעת אולי ממילים כמו דָּאָגָה, רְנוּסָה, צְעָקָה, אלא שהמילה גאוה שייכת כאמור למשקל אחר.

המילה גָּאוּה קשורה אל הפועל גָּאָה שפירושו 'עלה', 'היה רם ונישא'. ככל הנראה היא ציינה ביסודה עלייה ורוממות, ומכאן בהשאלה גם כוח ועוצמה: "רָכַב שְׁמַיִם בְּעֶזְרָךְ וּבְגָאוֹתוֹ שְׁחִקִים" (דברים לג, כו).

פרסום באתר

מהרו להירשם לסדנת העריכה המקוונת

בעקבות הביקוש הרב אנו מציעים מועדים נוספים לסדנאות עריכה מקוונות (בזום). בסדנה נערוך טקסט עם המשתתפים, נלמד על תקן ועל דקדוק, ונתלבט בענייני בהירות וסגנון.

מנחת הסדנה: **דקלה אברבנאל**, מנהלת מערכת דברי הכנסת, עורכת לשון ותיקה ומיומנת.

שימו לב! בכל חודש מתחלף הטקסט שעליו נעבוד בסדנה; גם מי שהשתתפו בעבר בסדנאות מוזמנים להירשם לאחת הסדנאות החדשות.

לפרטים המלאים ולהרשמה.

אמצו ביטוי – אוצר בלום

”אוצר בלום”

הביטוי **אוצר בלום** מהלך בקרב דוברי העברית בימינו במשמעות 'אוצר מלא וגדוש', לעיתים מתוך כוונה לציין שזהו (בהשאלה) אוצר שטרם נראה כמותו, על פי התואר **בלום** במובן חתום וסגור.

מקור הביטוי בברייתא בתלמוד הבבלי שבה מונה איסי בן יהודה "שבחן של חכמים": "ר' מאיר – חכם וסופר, ר' יהודה – חכם לכשירצה, ר' טרפון – גל של אגוזין, ר' עקיבא – **אוצר בלום**" (גיטין סז ע"א).

ברם הביטוי המקורי היה ככל הנראה **אוצר בלוס** – בסמ"ך. מהו **בלוס**? הגיזרון אינו מחוור דיו, אך ממקומות אחרים למידים שהוראתו 'מעורב': "עני אוכל פתו בעיסה **בלוסה**" (שבת עו ע"ב), כלומר עיסתו מעורבת רכיבים שונים (כגון גרעינים וקליפות), מפני שלא עולה בידו להשיג פת מקמח בלבד.

ומה הביא לכפל הצורות 'בלום' ו'בלוס'?

להרחבה בפרסום חדש באתר

תמיכה באקדמיה

שאלה בעברית

חנות הספרים

אם נתקלתם בבעיות תצוגה [לחצו כאן לצפייה בדפדפן](#)

להתראות באיגרת הבאה!

להסרה מרשימת התפוצה לחצו כאן | ניהול הרשמות | תמיכה באקדמיה | [Subscribe to English Newsletter](#)
האקדמיה ללשון העברית, קריית האוניברסיטה, גבעת רם, ת"ד 90004, ירושלים 9190401